

24 May 2013 Friday 16:00-18:00

Chairman: Uzel İ., Şar S.

PROFESÖR DOKTOR ABDULKADİR LÜTFİ NOYAN'IN GÖZÜYLE "ASKERİ" KORUYUCU HEKİMLİK TARİHİNE BAKIŞ VE BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI OSMANLI ORDUSU'NDA KORUYUCU HEKİMLİK UYGULAMALARINDAN BİR KESİT

Fatih Namal¹, Eray Serdar Yurdakul²

¹PhD Student, Gülhane Military Medical Academy Institute of Health Science, Dept. Of Medical History and Ethichs,
dr_bjk2000@hotmail.com

²PhD Student, Gülhane Military Medical Academy Institute of Health Science, Dept. Of Medical History and Ethichs,
esyurdakul@gata.edu.tr

Ordinaryüs Profesör Doktor Abdulkadir Lütfi Noyan 1908 yılında kurulan Gülhane Askeri Hijyen ve Koruyucu Tıp Enstitüsünde 1919-1929 yılları arasında eğitim-öğretim görevinde bulunmuştur.

Noyan, Askeri Tıbbiyeden mezun olduktan sonra manevra, seferberlik, savaş ve tatbikat faaliyetleri içinde; tabur tabipliğinden ordu baştabipliğine kadar çeşitli görevlerde bulunmuş ve Osmanlı İmparatorluğu'nun birçok bölgesinde çalışmıştır.

Noyan, öğretim faaliyetleri sırasında verdiği dersleri, meslek yaşamındaki tecrübeleriyle birleştirerek Askeri Koruyucu Hekimlik'le ilgili bir eser ortaya koymak arzusunda bulunmuştur. Bu arzuyla askeri hijyen hakkında kapsamlı bir eser ortaya koymuştur. Noyan "17 senelik mesaimden nasip olan" diyerek tabir ettiği kitabını 44 yerli ve 17 yabancı kaynaktan faydalanarak yazmıştır. "Askeri Hıfzısıhha" adını verdiği 514 sayfalık adlı eserini 1926 yılında İstanbul'da Kader Matbaası'nda yayımlatmıştır.

Biz çalışmamızda Noyan'ın kitabından "Askeri" koruyucu hekimliğin tarihiyle ilgili çok değerli bilgileri çıkararak ayrıca Genel Kurmay ATESE Başkanlığı arşivindeki Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Ordusu'nda Koruyucu Hekimlik hizmetleri ile ilgili bazı belgeler üzerinde incelemeler yaparak, savaş şartlarında "Askeri Koruyucu Hekimlik" uygulamaları konusunda bir değerlendirme yaptık.

Anahtar Kelimeler: Abdülkadir Noyan, Askeri koruyucu hekimlik

A REVIEW ABOUT "MILITARY" PREVENTIVE MEDICINE ACCORDING TO PROF. DR. ABDULKADİR LÜTFİ NOYAN AND A PROFILE OF PREVENTIVE MEDICINE PRAXIS IN OTTOMAN ARMY IN WORLD WAR ONE

Ord. Prof. Dr. Abdulkadir Lütfi Noyan assumed the duty of tarining between the years 1919-1929 in Gülhane Military Hygen and Preventive Medicine İnstitute which was founded in 1908.

After graduating from Military Medical School, Noyan had served in several regions of Ottoman Empire. His mission was including manoeuvre, warfare and praxis activities and changing between battalion physician and army head physician.

Noyan wanted to create a composition about Military Preventive Medicine by integrating the academic information and the experiences of his practical career. Thereby he established a comprehensive work about Military Hygiene. The book that Noyan described as "the result of my seventeen years of working time" was written by utilizing 44 domestic and 17 foreign resources. The book (514 paged) that he named "Military Sanitation" was published by Kader Press in İstanbul.

We have tried to exhibit a profile of the history of "Military Preventive Medicine" by extracting the very valuable information about the history of military preventive medicine from Noyan's book and by searching the sum of documents about The Preventive Medicine Services in Ottoman Army in World War One that were found in General Staff ATESE Administration Archives.

Keywords: Abdülkadir Noyan, Military preventive medicine